

ความปลอดภัยต้องเริ่มต้นจาก ผู้บริหารจริงหรือไม่

วชิรวิทย์ มุรตสุวรรณ
บริษัท Uctn. จำกัด (มหาชน)
E-mail: vachiravitch.m@pttplc.com

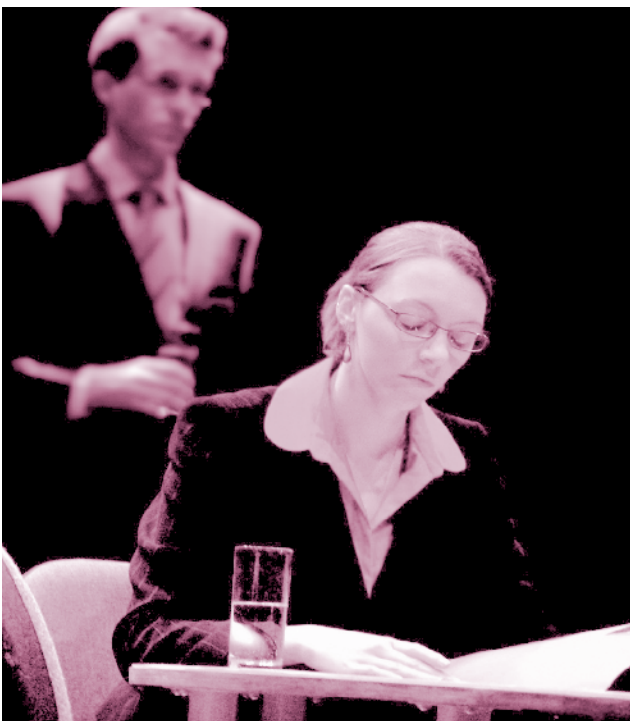
อยู่ ในแวดวงความปลอดภัยและอาชีวอนามัย มานานกว่า 20 ปี เจอคำถามที่ว่า **“ความปลอดภัยต้องเริ่มต้นจากผู้บริหารใช่หรือไม่?”** ก็ต้องตอบอย่างตรงไปตรงมาครับว่าใช่ เพราะผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำ เป็นผู้เริ่มต้นและรับผิดชอบในการดำเนินการต่างๆ หลายด้านด้วยกัน ซึ่งหากฝ่ายบริหารไม่เริ่มต้นแล้ว การปฏิบัติหน้าที่ของบุคคลากรท่านอื่นๆ ก็อาจจะไม่เกิดขึ้นซึ่งก็จะส่งผลกระทบต่อระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัยนั่นเอง **พูดง่าย ๆ ผู้บริหารคือ ต้นน้ำนั่นเอง ซึ่งเท่ากับว่าท่านมีความสำคัญเป็นอย่างมาก**แน่นอนผู้บริหารหลายๆ ท่านอาจจะยังไม่ทราบว่าบทบาทของผู้บริหารในระบบอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ซึ่งเป็นบทบาทต้นน้ำที่ต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนมีอะไรบ้างนั้น ท่านผู้บริหารสามารถรับทราบบทบาทของตนเองได้ดังนี้

1) บทบาทผู้บริหารเป็นผู้กำหนดทิศทางและเป้าหมาย หากท่านเป็นเจ้าของสถานประกอบการท่านต้องเป็นผู้ที่กำหนด

ทิศทางและความต้องการขององค์กรของท่านไว้หมดทุกเรื่อง เพื่อให้องค์กรดีขึ้น พัฒนาขึ้น เพื่อความยั่งยืนและยาวนานขององค์กรนั้นหมายถึงท่านเป็นผู้ที่มีน้ำหนักมากที่สุดที่จะเป็นผู้นำเอาสิ่งใหม่ๆ หรือการผลักดันสิ่งต่างๆ ที่องค์กรต้องการไปสู่ความสำเร็จ รวมถึงด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยด้วย จะต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะไปในทิศทางใดเรื่องอะไรและเน้นอะไร ตัวอย่างเช่น ต้องกำหนดนโยบายและเป้าหมายด้านความปลอดภัยประจำปีทุกต้นปี รวมทั้งจะต้องมีการสื่อสารและทำความเข้าใจกับผู้ใต้บังคับบัญชาทุกระดับ การติดตามและรวมทั้งการทบทวนให้ทันสมัย

2) บทบาทการเป็นผู้ที่จัดสรรโครงสร้างและทีมงานในสถานประกอบการ ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารท่านมีหน้าที่ที่จะต้องหาทีมงานมาช่วยท่านบริหารจัดการ ฉะนั้น การจัดโครงสร้างและทีมงานในการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยที่ต้องกำหนดโครงสร้าง หน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนว่า แต่ละหน่วยงานจะให้รับผิดชอบในส่วนไหน ใครรับผิดชอบอะไร เช่น กำหนดให้มีหน่วยงานความปลอดภัยตามกฎหมาย การกำหนดให้ผู้บริหารต้องรับผิดชอบงานด้านความปลอดภัย เช่น ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยในการทำงานระดับบริหาร หัวหน้างานและระดับวิชาชีพ รวมทั้งการกำหนดให้มีคณะกรรมการร่วมความปลอดภัยอาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงานตามกฎหมาย เป็นต้น ซึ่งบทบาทนี้เป็นบทบาทที่ถูกกำหนดไว้ตามกฎหมายด้านความปลอดภัย โดยบทบาทนี้ท่านผู้บริหารจะต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนและครบถ้วนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าทีมงานของท่านรับทราบในหน้าที่ดังกล่าว

3) บทบาทการเป็นผู้จัดสรรและตัดสินใจด้านงบประมาณ ภายในสถานประกอบการผู้บริหารจะต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย เช่น เพื่อนำไปใช้ในการวางระบบการบริหารจัดการความปลอดภัยและอาชีวอนามัย การจัดการอบรม การตรวจวัดสภาพแวดล้อมตามกฎหมาย หรือการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ด้านความปลอดภัย อุปกรณ์ระบบการป้องกันและระงับอัคคีภัย อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะต้องอาศัย

งบประมาณทั้งสิ้น ซึ่งหากฝ่ายบริหารไม่เป็นผู้จัดสรรให้แล้ว ความปลอดภัยและอาชีวอนามัยคงไม่สามารถเกิดขึ้น ผู้บริหารจะต้องเริ่มต้นให้ได้ก่อนว่า การลงทุนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยและอาชีวอนามัยที่ดีนั้นจะต้องลงทุนอะไรบ้างและเมื่อทราบแล้วผู้บริหารก็สามารถจัดสรรได้ตามความจำเป็นเร่งด่วนก่อนหลังได้และที่สำคัญเป็นการบริหารจัดการต้นทุนด้วย จะทำให้ท่านใช้ทรัพยากรและงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) บทบาทของผู้บริหารในการเป็นนักวางแผน เป็นบทบาทที่สำคัญอีกบทบาทหนึ่งผู้บริหารต้องทราบให้ได้ว่าสถานประกอบการที่ตนเองบริหารจัดการ ที่อยู่ในความรับผิดชอบอยู่นั้นต้องทำอะไรบ้าง โดยสิ่งที่ต้องวางแผนที่สำคัญที่ผู้บริหารห้ามลืมโดยเด็ดขาด คือ **การวางแผนให้มีการปฏิบัติตามกฎหมายด้านความปลอดภัยอาชีวอนามัยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การวางแผนให้มีการค้นหาอันตรายและประเมินความเสี่ยงเพื่อจะได้ทราบว่าต้องจัดการกับอันตรายอะไรก่อนหลังและที่สำคัญจะต้องวางแผนการบริหารในภาพรวมทั้งหมดว่า ภายในหนึ่งปีต้องดำเนินการอะไรบ้างช่วงไหนหากวางแผนให้ออกมาในรูปของรายเดือน รายสัปดาห์ได้จะยิ่งดีมาก** สำหรับเทคนิคการวางแผนที่สำคัญสำหรับผู้บริหารในด้านความปลอดภัย คือ วางแผนเรื่องคน วางแผนเรื่องทรัพยากร วางแผนเรื่อง การควบคุม วางแผนเรื่องวัดผลและประเมินผลและวางแผนการพัฒนาปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

5) บทบาทของผู้บริหารเป็นผู้ควบคุมกำกับการดำเนินงาน ความสำเร็จในการดำเนินงานด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย จะต้องเกิดจากการควบคุมกำกับจากฝ่ายบริหารเพื่อให้พนักงานและผู้เกี่ยวข้องทุกระดับดำเนินการตามมาตรฐานต่างๆ ที่หน่วยงานกำหนดขึ้นตามแผน เช่น การควบคุมให้ดำเนินการตามมาตรการที่กฎหมายกำหนด เช่น การตรวจความปลอดภัยอุปกรณ์เครื่องจักรก่อนการปฏิบัติงาน การตรวจสอบเครนและบันไดขึ้น เป็นต้น ซึ่งหากผู้บริหารไม่ดำเนินการในบทบาทนี้แล้ว ความสำเร็จก็คงจะไม่เกิดขึ้น ซึ่งก็ต้องให้ฝ่ายบริหารมีความเข้าใจในบทบาทนี้ด้วย โดยจะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับความเสี่ยงและภัยอันตรายที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจของสถานประกอบการที่ดำเนินการอยู่และต้องทบทวนมาตรการการควบคุมให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งสื่อสารมาตรการให้ทุกหน่วยงานรับทราบและนำไปสู่การปฏิบัติจริง **แน่นอนการควบคุมกำกับของฝ่ายบริหารจะต้องดำเนินการทุกเรื่องซึ่งมีค่อนข้างมาก เทคนิค คือ การกระจายบทบาทการควบคุมกำกับไปให้ผู้บริหารตามลำดับชั้นของการบริหารจัดการที่สถานประกอบการของท่านกำหนดไว้** ก็จะทำให้การควบคุมกำกับทำได้อย่างทั่วถึงและรัดกุมมากขึ้น

6) บทบาทของผู้บริหารในการติดตามตรวจสอบและวัดผลการปฏิบัติตามความปลอดภัย ในบทบาทด้านนี้จะช่วยให้

ผู้บริหารทราบผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย ว่ามีความคืบหน้าไปมากน้อยแค่ไหน ผู้บริหารจะต้องเลือกเครื่องมือในการวัดที่ถูกต้องและต้องวัดให้ครบทุกด้าน รวมทั้งต้องกำหนดผู้รับผิดชอบในการวัดที่เหมาะสมและความถี่และความสม่ำเสมอในการวัด เช่น การวัดผลการดำเนินการตามกฎหมายด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัย การวัดผลตามแผนงานความปลอดภัยที่กำหนด เป็นต้น โดยผลจากการวัดผู้บริหารจะทราบผลอย่างน้อยสองประเภทใหญ่ๆ คือ ผลที่ออกมาดีหรือได้ตามแผนตามมาตรฐาน ผลประเภทนี้การตัดสินใจก็จะมุ่งเน้นไปในการรักษาระดับหรือสถานะปัจจุบันและรวมไปถึงการพัฒนาให้สมบูรณ์เพิ่มมากขึ้นกับอีกประเภท คือ ผลที่วัดออกมาแล้วบกพร่อง ไม่เป็นไปตามแผนตามมาตรฐาน ผลประเภทนี้ก็จะให้ผู้บริหารมุ่งเน้นไปหาสาเหตุว่าเกิดจากสาเหตุใดปัจจัยใดและหาทางแก้ไขปรับปรุงและป้องกันการเกิดซ้ำ สำหรับเทคนิคในการวัดผลการดำเนินงาน คือ วัดผลในเรื่องที่วางแผนไว้ให้ครบถ้วนก่อนแล้วค่อยขยายผลไปในด้านอื่นๆ ต่อ โดยต้องไม่ลืมที่จะวัดระบบการจัดการที่มีอยู่ด้วย ซึ่งจะต้องวัดในทุกระดับการจัดการที่สถานประกอบการได้แบ่งลำดับไว้

7) บทบาทสุดท้ายที่ผู้บริหารจะต้องดำเนินการ คือ การทบทวนระบบ ในขั้นตอนนี้เป็นบทบาททบทวนในภาพรวมทั้งหมด ในทุกหน่วยงานและทุกระดับ ทุกเรื่อง เพื่อให้ผู้บริหารพิจารณาได้ว่าในทรัพยากรทั้งหมดที่ได้ลงทุนลงไปและผลลัพธ์ที่ได้เป็นอย่างไร คุ่มค่ามากน้อยเพียงไรและต้องดำเนินการอย่างไรต่อ การดำเนินการในบทบาทนี้ผู้บริหารในแต่ละระดับจะต้องเข้ามาร่วมทำการทบทวนรวมทั้งต้องมีข้อมูลและรายละเอียดที่ครบถ้วน และถูกต้องสมบูรณ์ถูกนำมาประชุมทบทวนและผลจากการประชุมทบทวนจะต้องนำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อการยกระดับการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของหน่วยงานนั่นเอง เพื่อจะได้พยากรณ์ได้ว่าในอนาคตจะดำเนินการอะไร อย่างไรต่อเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในแต่ละช่วงได้อย่างถูกต้องครบถ้วนนั่นเอง

จะเห็นได้ว่าความปลอดภัยและอาชีวอนามัยจะเกิดขึ้นได้นั้น บทบาทและภารกิจที่สำคัญจะอยู่ที่ผู้บริหารต้องเป็นฝ่ายเริ่มต้นและต้องดำเนินการอย่างชัดเจน ต่อเนื่องสม่ำเสมอ มิฉะนั้นความปลอดภัยและอาชีวอนามัยก็จะไม่ประสบความสำเร็จ ซึ่งผู้บริหารจะต้องเริ่มจากความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยที่ต้องครบถ้วนก่อนการดำเนินการจึงจะเกิดขึ้นอย่างถูกต้องเป็นขั้นเป็นตอน ซึ่งจะต้องมีการวางแผนและการจัดการที่ดี ฉะนั้น ผู้บริหารหลายท่านที่ยังไม่เริ่มต้นในบทบาทที่ตนเองต้องดำเนินการในระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัยก็ต้องเริ่มต้นตั้งแต่นี้เป็นต้นไปก่อนที่สายเกินไปนะครับ